

ศาสนาที่ประเสริฐ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๓

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ทำไมต้องเป็นศาสนาที่ประเสริฐล่ะ? ศาสนาที่ประเสริฐกับศาสนาธรรมดาทั่วไป ศาสนาที่ประเสริฐ มีที่ประเสริฐเพราะว่าก่อนจะมีพระพุทธศาสนา ศาสนามีอยู่แล้ว ถ้าศาสนามันประเสริฐหมดนะ พระพุทธศาสนาเรา องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ไปศึกษาเล่าเรียนกับลัทธิต่างๆ มันก็ยังไม่ไหว

ฉะนั้นศาสนาที่ประเสริฐ เห็นไหม ศาสนาต่างๆ ไปเป็นศีลธรรมจริยธรรม ศีลธรรมจริยธรรมมันมีอยู่โดยปกติอยู่แล้ว คนเราถ้าคิดโดยพื้นฐาน คนมีศีลธรรม คนมีศาสนาในหัวใจ แต่ศาสนาในหัวใจ ศาสนาเพื่อทำความดีไปเฉยๆ ทำความดีทำความชั่วมันเป็นสัจจะภายในหัวใจ ทำดีต้องได้ดี จะประพฤติปฏิบัติธรรมหรือไม่ประพฤติปฏิบัติธรรม ทำดีต้องได้ดีอยู่แล้ว ทำชั่วต้องได้ผลของกรรมตอบสนองไป

แต่มันไม่มีทางพ้นทุกข์ออกไปได้ไง ศาสนาที่ประเสริฐนะ พุทธศาสนานี้มีมัจฉคอรียสังฆัง มรรคองค์ ๘ ทำให้พ้นออกจากกิเลสไปได้ ออกจากเครื่องร้อยรัดไปได้ ถึงว่าศาสนาที่ประเสริฐมันประเสริฐตรงนี้ ศาสนาอื่นๆ มันไม่ประเสริฐ ไม่ประเสริฐเพราะว่ามันเป็นการที่ว่าทำดีได้ดี มันเป็นว่าดีหรือชั่วมันมีอยู่โดยธรรมชาติของมัน ของมีมืดมีสว่างโดยธรรมชาติ มีร้อนมีเย็นโดยธรรมชาติของมัน

คนเราใฝ่ดินนะ ใฝ่ดี แต่ถ้าใฝ่ดี มันถึงว่าต้องมีศาสนาไง ศาสดาสอนถึงการที่เราเข้าไปถึงใฝ่ดี เราว่าความดี ความดีมันมีอยู่ ๒ ประเภท ความดีจริงกับความดีด้วยความคาดหมาย ความดีมันแปลกประหลาดมหัศจรรย์มาก ดีๆ จนถึงที่สุด แต่ความดีของเราคือความดีคาดหมาย เราเข้าใจว่าดีแล้วเราว่าดี เราว่าดีเห็นไหม เราว่าไปเรื่อย

แต่คำว่า “ดีของเรา” อันนี้มันมีกิเลสคุมอยู่อีกชั้นหนึ่ง กิเลสคือว่าความเห็นของเราคุมอยู่ เห็นใหม่ ความเห็นมันอยู่ใต้ของความดี ถึงบอกว่าเวลาศึกษาเล่าเรียนมา มีปัญญา มา มีความคิดมา ทุกอย่างอยู่ใต้อำนาจของกิเลส กิเลสพาใช้

ศาสนาที่ประเสริฐชี้ให้เห็นตรงนี้ไง เห็นที่ว่าเราว่าเราฉลาด เราเอาตัวรอดได้ เราฉลาดไปนะ คนว่าฉลาดเท่าไร คนนั้นมีแต่ทางที่จะลงๆ เพราะความว่าตัวเองฉลาดมันต้องทำตามใจตัวเอง แล้วกิเลสมันอยู่ในใจของตัวเอง มันต้องพยายามบังคับให้ตัวเองทำไป แต่ถ้าเราเริ่มเชื่อธรรม อย่างศีล ๕ นี้ ศีล ๕ ไม่ให้เราปฏิบัติตามใจตัวเราเอง ต้องมีขอบเขตของศีลบังคับไว้ นี่ศีล ๕ ศีลนี้แค่เป็นขอบเขตเอง แล้ววิปัสสนาเข้าไปข้างในยังจะเห็นลึกเข้าไปๆ ความลึกเข้าไปของวิปัสสนามันถึงเข้าไปชำระตรงที่ว่าไม่ให้เชื่อตัวเองไง ความดีของเราเอง เราเชื่อตัวของเราเอง เราว่าเป็นความดี ความดีของเราเอง เห็นใหม่

ถึงบอกว่าความดี ความมีดกับสว่างมีของคู่กันมา ความดีเป็นศีลธรรมจริยธรรมมีอยู่แล้ว ทำดีต้องได้ดี ต้องตายไปแล้วถึงวนเวียนใน วนเวียนในวัฏจักร ตายไปแล้วมันต้องพาเกิดพาตายในสามโลกธาตุ การพาเกิดพาตายในสามโลกธาตุมันพาเกิดพาตายไป ความดีพาให้เกิดสูง ความไม่ดีพาให้เกิดต่ำ

นี่มันถึงว่าหมุนไป ศาสนานี้สอนกันไปอย่างนั้น ก่อนที่มีศาสนาพุทธ มันสอนกันมาอย่างนั้นตลอดเวลา สอนกันมาตลอดเวลา ในศาสนาอย่างนั้นสอนกันมา ก็เลยเวียนว่ายตายเกิดกันอยู่อย่างนั้น

แต่พระพุทธศาสนาสอนให้ออกถึงที่ไง ศาสนาที่ประเสริฐประเสริฐตรงนี้ ถ้าศาสนาอื่นประเสริฐอยู่ ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต้องมาตรัสรู้ มันต้องมีศาสนาอยู่แล้ว แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ ออกมาตรงนี้ สยบภุมมด้วยตนเอง เห็นใหม่ ทางออกไปเป็นไก่ตัวแรกใจ ไก่ตัวแรกเจาะเปลือกไข่ออกมา ถึงว่าสัตว์ที่ว่าไม่มีใครเลย

ตอนที่พราหมณ์เขาไปถามว่า “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เคารพพราหมณ์ผู้เฒ่า ไม่กราบพราหมณ์ผู้เฒ่า”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ไม่มีเลยที่ว่าเจาะเปลือกไข่ออกมาเป็นตัวแรก คือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกมาก่อน เป็นองค์แรกออกมา”

ถึงบอกเจาะเปลือกไข่ออกมาว่าเป็นฟ้าใหญ่ใจ ไม่มีใครตรัสรู้ก่อน ไม่มีใครรู้เรื่องนี้ได้ เป็นไปไม่ได้ เพราะหมณผู้เฒ่านั้นมีอายุชั้ย อายุชั้ยเฉยๆ แต่ไม่รู้จริงตามหลักความเป็นจริง อายุชั้ยมากขึ้นมาแล้วก็จดจำมา ลัทธิศาสนาต่างๆ ก็ว่าจาระเบียบจาวิธีการมา จาประเพณีวัฒนธรรมมา จามาเฉยๆ จาเข้ามาเท่าไร๋ กิเลสในหัวใจ ความเห็นของตัวเอง จาได้รู้มาก เห็นใหม่ ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เคารพผู้เฒ่าผู้แก่

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “ไม่มี! ในสามโลกธาตุนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เห็นเลยว่าใครจะประเสริฐกว่า ใครจะสมควรที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบ ไม่มีหรอก” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่ว่าเป็นอาวุโสสูงสุด เป็นผู้รู้ก่อน เป็นผู้รู้องค์แรกทีออกมาจากอวิชชาปุจจา สงุขารา

นี่ถึงว่าเป็นศาสนาที่ประเสริฐใจ พออันนี้มาถึงมาสอนพวกที่ว่าพราหมณผู้เฒ่านะ พราหมณผู้เฒ่าพอละทิฎฐิของตัวเองก็ต้องกลับมายอมตน พอคุยกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าส่วนใหญ่แล้วจะยอมนับถือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นรัตนตรัย เป็นที่พึ่ง จากทั้งๆ ทีแรกว่าตัวเองมีความรู้มากกว่า อาวุโสกว่า ความจาได้มากกว่า ความรู้ได้รู้ระเบียบวิธีการที่ทากันตามระเบียบวิธีการ ก็ว่าประเพณีวัฒนธรรมที่ทามา เห็นใหม่ ว่าทำได้ดี ทำได้ประณีตกว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า ไม่ต้องทำงานคนนั้นใจ ทำงานคนนั้นเป็นการยึดมั่นถือมั่น เกาะยึดตาย เห็นใหม่ ประเพณี ถ้าเกาะประเพณีแล้ว ถ้าไม่ทำตามนั้นก็ว่าตัวเองทำผิด ประเพณี พอทำผิดก็ทำผิดศาสนา

แต่นี้มันไม่ใช่อย่างนั้น ประเพณีนี่เป็นที่ว่าเครื่องอยู่อาศัย เห็นใหม่ มัชฌิมาปฏิปทา ความเป็นกลาง ความละเอียดอ่อนของใจที่มันปล่อยวางต่างหาก อันนี้เป็นประเพณีประพฤติปฏิบัติ ใจละเอียดอ่อน ปล่อยเข้ามาๆ ความที่ใจจะปล่อยเข้ามาได้ ใจจะปล่อยเข้ามาได้ต้องมีวิธีการปล่อยเข้ามา เพราะมันยึด ยึดประเพณีหนึ่งนะ ยึดตัวเองอีกหนึ่ง

ความยึดว่าตัวเองรู้นะ ถ้าตัวเองไม่ทำตามทีตัวเองรู้ ตัวเองว่าผิด กระทบกระวายเกิดขึ้นในหัวใจ มันจะเป็นสมาธิขึ้นมาได้อย่างไร มันไม่เป็นสมาธิขึ้นมาเพราะตัวเองว่าทำอย่างนี้มันเป็นผิดพลาดในการกระทำอันนั้น เพราะว่าศีล สมาธิ ปัญญา แคทำให้ใจนี้สงบเข้ามาเฉยๆ ศีล สมาธิ ปัญญา เห็นใหม่

ศีล สมาธิ เพราะปัญญาอย่างเริ่มต้น ปัญญาต่อสู้กับปัญญาภายนอก ปัญญาต่อสู้กับความที่ไปยึดมั่นถือมั่นกับระเบียบวิธีการอันนี้ ระเบียบวิธีการที่ว่าปัญญาเลาะออกมา จะมีสมาธิได้มันต้องมีปัญญา มีศีลต้องใช้ปัญญา ถึงว่าการถือศีลนั้นถึงจะปกติ ถ้าไม่มีปัญญาเข้าไป ศีลมันก็ถือด้วย ลัทธิศาสนาต่างๆ ศีลของเขาไม่เหมือนกัน ศีลในการทำลายคนอื่น การทำลายล้าง เห็นไหม เพื่อให้เขามาเชื่อในศาสนาของเรา

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “อย่าเชื่อนะ! อย่าเชื่อแม้แต่องค์ศาสดาบอกให้เอาไปคิดใคร่ครวญดูก่อน” แต่ในลัทธิศาสนาต่างๆ ว่าถ้าคนอื่นถือความเห็นผิด ถ้าได้ทำลายเขาเพื่อให้เขาดับไปแล้วมาเกิดใหม่ในศาสนายังดีกว่า

นี่ปัญญาเข้าไปดูในศีลที่ว่าบริสุทธิ์ไม่บริสุทธิ์ ศีลที่ว่าความเมตตากรุณาปล่อยเขาไป ถ้าเขายังมีความหนาด้วยความมืดอยู่ ปล่อยเขาไป แต่ก็บอกว่า “ให้มีสิ่งที่เปรียบเทียบเข้าไป” ให้เขาไปเปรียบเทียบของเขาเองไง ว่าพระพุทธเจ้าสอนว่า ภัยที่ประเสริฐที่สุดไม่ใช่การบูชาภัย การฆ่ากัน ภัยในการประเสริฐที่สุดคือภัยการทำลายฆ่าความทมิฬ ความเห็นของตัวที่เห็นผิด

นี่ภัยที่พระพุทธเจ้าว่าประเสริฐที่สุด คือทำใจเข้ามาให้สงบเข้ามาๆ แต่ภัยของเขาคือภัยการฆ่าสัตว์ การบูชาภัย เห็นไหม บูชาภัยเพื่อจะได้คุณงามความดี แต่บูชาภัยของเรา บูชาภัยคือว่าภัยทำลายกิเลสไง ภัยบูชาภัย บูชาความเห็นผิดของเรา ทำลายมันได้ไหม? กดมันไว้ก่อนถ้ามันทำลายไม่ได้

มันจะทำลายไปไม่ได้เลยเพราะว่ามันมีลูกมีหลานมีเหลนไง สิ่งที่แสดงออกมาเป็นปฏิกิริยาที่ใจมันแสดงออกมาแล้ว มันเป็นเงาที่ว่าจะออกมาจากความคิดเริ่มต้น อวิชชาอุปจยา สงขารา อยู่ข้างใน ก่อนที่จะทำลายเข้าไปถึง อวิชชาอุปจยา สงขารา มันต้องสยบแต่ข้างนอกเข้ามา คือทำความสงบเข้ามาก่อน พอทำความสงบเข้ามา มันมีโอกาสขึ้นมาแก้ไข ถ้าไม่มีความสงบเข้ามาไม่ทำความสงบเข้ามาก่อน ความคิดขนาดไหนมันก็คิดแบบบูชาภัย

เขาฆ่าสัตว์บูชาภัย นี่เราฆ่าทำลายคุณงามความดีของเราไง เราจะทำใจให้สงบ เห็นไหม ทำใจให้สงบขึ้นมาเพื่อจะบูชาให้เข้าไปทำลายกิเลส มันทำลายไม่ได้ มันเลยทำลายโอกาสของตัวบูชาภัยคือทำลายตัวเองทั้งหมด บูชาภัยไง

นี่มันถึงว่ามันต้องใช้ปัญญาการใคร่ครวญ คิด สมาธิ ปัญญา ปัญญาในพิจารณาภายนอก ปัญญาพิจารณาบ่วงของมารใจ บ่วงของการยึดมั่นถือมั่นของใจที่ออกไป นี่ปัญญาภายนอก คิด สมาธิ ปัญญา มันยังมีคิด สมาธิ ปัญญาของโลกเขา คิด สมาธิ ปัญญาของโลกุตตรธรรม คิด สมาธิ ปัญญาในมรรค ๔ ผล ๔ เห็นใหม่ ปัญญาเป็นขั้นๆ เป็นขั้นเป็นตอนเข้ามา ปัญญาเป็นขั้นเป็นตอนเข้ามามันก็ทำให้เราประเสริฐขึ้นไปๆ

“ความประเสริฐของใจ” ความประเสริฐของใจจากกัลยาณชน เห็นใหม่ เป็นกัลยาณปุถุชน ที่ว่า กัลยาณปุถุชนคือแบ่งแยกถูกผิดเป็นแล้ว ถ้ากัลยาณชนคือว่าเราถูกหมดใจ สรรพสิ่งคือเราถูกหมด ศาสนาต่างๆ ทุกศาสนาว่าเราถูกหมด

ถึงว่าต้องศาสนาที่ประเสริฐ ศาสนาที่ประเสริฐเพราะว่ามีกาลามสูตร ไม่ให้เชื่อแม้แต่องค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ไม่ให้เชื่อเพราะว่าเป็นคำรasonกันมา ไม่ให้เชื่อเพราะว่าเป็นพราหมณ์ที่จำกันมาคั่นๆ เป็นจำกันมาตกทอดมาเป็นชั่วอายุคนๆ ไม่ให้เชื่อๆ ศาสนาที่ประเสริฐคือไม่ให้เชื่อด้วยการบอกเล่ามา แต่ศาสนาที่ประเสริฐให้รู้ประจักษ์ขึ้นมาในหัวใจของตัวเอง รู้ประจักษ์ด้วยวิธีการนะ ไม่ใช่รู้ประจักษ์ด้วยที่ว่าการคั่นการเคา เห็นใหม่ การคั่นการเคามันก็ยังเป็นว่าในศาสนาต่างๆ

แต่ในศาสนาที่ประเสริฐนั้นมันจะเป็นปัจเจกตั้ง โอปนยิโก ร้องเรียกสัตว์ทั้งหลายมาอุทธรณ ร้องเรียกหัวใจของเราให้เข้าไปอยู่จุดศูนย์กลางความเห็นจริงอันนั้น ถึงเข้าไปทำลายชำระ ไอ้กิเลสที่อยู่กลางหัวใจอันนั้น อวิชชาขบถขยา สงขารา ปักอยู่กลางหัวใจตัวนั้น เห็นใหม่ จากหยาบร่นเข้ามาๆ ศาสนาที่ประเสริฐประเสริฐตั้งแต่เริ่มต้น ศาสนาที่ประเสริฐคือทำให้โอกาสทุกๆ ดวงใจ ให้โอกาสในความมืดความสว่างนั้น

ถ้ามันยังมีปกคลุมอยู่ก็ให้ความมืดนั้นปกคลุมไปก่อน เห็นใหม่ แต่เสนอในทางออกเข้าไป คือเทศน์สอนออกไป เขาจะฟังหรือไม่ฟังเสนอแนวทางในทางออก แต่ไม่ใช่ทำลายกันใจ ไม่ใช่ว่าเขาไม่เชื่อก็ฆ่าก็ทำลายไป เพื่อให้เขาเกิดในศาสนาของเรา อันนี้เป็นบุญกุศลของเขา

ลัทธิศาสนาต่างๆ ถึงว่าไม่ใช่ประเสริฐทั้งหมด ลัทธิศาสนาที่ประเสริฐที่สุดคือพระพุทธศาสนาศาสนาแห่งปัญญา ปัญญาแบบโลกๆ ภายนอก ปัญญาแบบให้โอกาสก่อน ปัญญาแบบเทียบเคียงให้เขาเห็นขึ้นมาก่อน แล้วพอเขาเข้ามาเขาจะซึ่งใจของเขาเอง เขาจะทิ้งของเขาเอง

แล้วมันยังย้อนกลับไปที่พระพุทธเจ้ากราบธรรม พระพุทธเจ้ากราบธรรมเพราะ
พระพุทธเจ้ารู้ธรรมขึ้นมา มันรู้แล้วมันซึ่งใจ กราบสักจะความจริงอันนั้น กราบสิ่งที่ว่าเข้าไปถึงรู้
รู้เห็นอันนั้น ธรรมอันนั้นประเสริฐที่สุด

ศาสนาที่ประเสริฐคือศาสนาหลักจะความจริง ศาสนาที่ชี้ความจริง ชำระสิ่งที่เป็น
นามธรรมนะ อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา ความไม่รู้เห็นภายในนี้เป็นอวิชชา พอมันละได้มันละออกไป
ความละได้มันต้องมีเครื่องมือละ สิ่งของสกปรกอยู่ ชำระล้างได้มันต้องมีน้ำมีความสะอาดเข้าไป
ชำระล้างใช่ไหม? ถ้าน้ำสกปรกยิ่งซักเข้าไป มันยิ่งทำความสะอาดสกปรกเข้าไป มันยิ่งสกปรกเข้าไป
ใหญ่ ความสกปรกชำระสิ่งสกปรกไม่ได้ อวิชชาปจฺจยา สงฺขารา ในหัวใจมีอยู่แล้ว แล้วจะไป
ชำระความคิดที่ว่าสกปรกภายนอกได้อย่างไร ในเมื่อหัวใจมันเป็นสิ่งที่สกปรกอยู่แล้ว ความคิดนี้
เกิดขึ้นมาจากสิ่งที่สกปรกนั้น แล้วเอาความคิดนั้นมาชำระล้างตรงนั้น มันจะชำระล้างได้อย่างไร

มันถึงต้องทำความสงบเข้ามา ถึงต้องมีศีล มีสมาธิ แล้วปัญญาอันประเสริฐ นี้ปัญญาญาณ
อันประเสริฐเกิดขึ้นจากภายใน ปัญญาญาณอันนี้ในลัทธิศาสนาอื่นๆ ไม่มี เพราะปัญญาเขาเป็น
ปัญญาภายนอกอันเมื่อกี้นี่ไง ศีล สมาธิ ปัญญา

ศีล สมาธิ ปัญญา แล้วถึงว่าทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มรรคไปอยู่ที่สุดท้ายที่สุดเพราะอะไร?
เพราะมันต้องมีความเคลื่อนไหวออกมาชำระล้าง ภาวนามยปัญญาก็มีเฉพาะในศาสนาพุทธ เพราะ
ภาวนามยปัญญาเกิดขึ้นมาจากมรรค ๘ มัคคอรียสังจัจรวมตัวขึ้นมาเป็นมัคคสามัคคี เป็นภาวนามย
ปัญญา

ปัญญาอันนี้ถึงเป็นปัญญาชำระกิเลสไป ปัญญาในปัญญา ไม่ใช่ว่าเป็นปัญญาๆ ที่เราว่าเป็น
ปัญญากัน ปัญญาอันนั้นปัญญาชุ่มไปด้วยกิเลส ปัญญาชุ่มไปด้วยความเห็นของตัว พอปัญญาชุ่ม
ไปด้วยความเห็นของตัวมันก็เลยชำระกิเลสไม่ได้ เพราะอวิชชามันบอกให้ไปเกิดอารมณ์ อวิชชา
ความรู้... (เทปสิ้นสุดเพียงเท่านี้)